

Բ Ա Ջ Մ Ա Վ Է Պ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՐԱՆ

ԲԱՆԱԾԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ - ԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

1843-1933

ՀԱՏ. ԴԱ ՌՅԶԲ-ՌՅԶԳ

ՎԵՆԵՏԻԿ Ս. ԴԱԶԱՐ

ՔՐԻՍՏՈՍԱԿԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ 1900 ԱՄԵՍԿԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐ՝ ՏԻԵԶԵՐՔԻ ԱԶԻՆ

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

Միանձնական Հռոմի մեծ զաւակը - որ սուրի եւ խմատուծեան յաղթանակով խաղաղութիւն էր շնորհած ծանօթ քաղաքակիրթ աշխարհին՝ Ադամանտեանի ավերէն մինչեւ հեռաւոր Արեւելքի Հայկական սահմանները - Օգոստոս կայսրը՝ թարգման եւ գործադիր կը հանդիսանար Աստուածութեան գերագոյն ծրագրին՝ մեղապարտ ու դատաւարտուած մարդկութեան փրկութեան համար, աշխարհագրի հրովարտակով մը՝ որ բոլոր տիեզերքին էր ուղղուած։

Այդ հրովարտական գործնեամբ եւ հնազանդելով էր որ Մ'արիամ Յովսէփի հետ մեկնեցաւ Բեթղէմէմ, ու հոն՝ իր հայրենի քաղաքին մէջ ծնաւ ՓԻԿԻՉԸ մարդկութեան։

[illegible]

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏԳԱՄԸ

Մենք ելին երեսուն եւ երեք տարիներ. փրկի՞շը քարոզած էր աշխարհի՝ երկնքէն բերած իր շարի շարքը, հրաշքներով ու զսրմանալիքներով ապացուցեր էր իր անձին եւ վարդապետութեան աստուածայնութիւնը. կը մնար լրացնել սիրոյ վերջին ցոյցը, որու մասին շատ էր խօսեր:

մասին շատ էր խօսեր։
Բեթդեհեմէն բխած ցորենի հատիկը՝ հարկ էր գետին իյնար, մեռնէր՝ որ առատ
արդիւնք պտղաբերէր։ Մեռնէր ու յառնէր Քրիստոս՝ գլուխ Եկեղեցւոյ եւ պտղաբերէր
մինչեւ դարերու սպառումը՝ քիւր եւ անմիւլ Քրիստոսեաներ, իրեն անդամներ։

24

ԲԱԶՄ. ՍԵՊՏ. - ՆՈՒՏ. 1933

24

Մահապարտ մարդկութեան դատավճիռը « մահու մեռցիս » իր վրան առած Քրիստոս յաւիտեանական Հօր ծրագրով՝ սիրով յօժարած էր բարձրանալ Գողգոթայի զարհուրելի լեռը եւ հոն մահանալ անլուր եւ սարսափելի մահով:

Բայց ո՞վ պիտի յանդգնէր մահացնել անմահը, եւ գործել եղեռներու եղեռնը - Աստուածասպանութիւնը: - Ո՛չ որ իսկապէս, եւ ո՛չ որ:

Մարդ, բնութիւն եւ բոլոր տարրերը պիտի զարհուրէին, սասանէին, ոչնչանային, բայց երբեք պիտի չկարենային իրագործել անիրագործելին:

Անհուն եւ Առաջին սէրը, որ ինչպէս սիրով շարժած գոյացուց եւ անմահութեան եւ երջանկութեան սահմանեց մարդը, նոյն գերագոյն սիրով՝ ինք՝ Անհուն եւ Առաջին սէրը սիրով շարժած՝ իր Որդւոյն մահը վճռեց, փրկելու եւ նախկին անմահութեան, փառքին եւ երջանկութեան դարձնելու մեղապարտ ու դատապարտուած մարդը:

Յաւիտեանական Հայրը իր անհուն եւ անլուր սիրոյ հրամանը կը գործադրէր դարձեալ հեծանոս Հռոմի իշխանութեան ձեռքով:

Եւ իսկապէս, երբ Պիղատոս - Հռոմի թոյլ ու շահախնդիր պաշտօնեան - խրոխտ շեշտով մը, անգիտակից, զարհուրելի եւ եղեռնաւոր յանդգնութիւնը կ'ունենար Քրիստոսի ըսել. « Չեմ գիտեր որ զքեզ խաչ հանելու եւ արձակելու իշխանութիւն ունիմ », Քրիստոս իր պատասխանով կը յայտարարէր թէ որքան որ զարհուրելի մեղք մ'էր գործուածը անոնց կողմէ որ զինքը (գՔրիստոս) մատնած էին մահացու ատելութեամբ, սակայն այդ իշխանութիւնը տրուած էր Աստուծոյ. « Դուն իմ վրաս ո՛չ մէկ իշխանութիւն կ'ունենայիր՝ եթէ քեզի տրուած չլլար վերէն (Աստուծոյ) »:

Եւ Հռոմ մեծագոյն եւ անլուր եղեռնը գործած պահուն՝ Աստուծոյ մահը վճռելով՝ նիւթապէս գործադրեց Աստուծոյ վճիռը՝ յաւիտեանից ծրագրուած, դարեր առաջ մարգարէին բերնով մեզի կրկնուած « Տէրը զինք (գՔրիստոս) մատնեց մեր մեղքին համար »:

Պիղատոս իր եղեռնական արարքով, դարձեալ անգիտակից, գործիքը դարձաւ աստուածութեան, անջինջ գրելով եւ ցուցնելով տիեզերքին՝ փոխանակ ամբարշտօրէն ինքզինքն Աստուած հռչակող Հռոմի դիցակարգեալ կայսրներուն՝ Քրիստոսը միակ արքայ, արքայից արքայ:

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՐՐՈՐԴ ՊԱՏԳԱՄԸ

Աստուծոյ մահը պսակուած իր փառահեղ յարութեամբ՝ մահացած մարդկութիւնը վերակենդանացուց՝ փառքի եւ անմահութեան:

Եւ փրկեալներու տապան՝ Եկեղեցին հիմնեց Քրիստոս Պետրոսի վրայ, որպէս զի ան, ներկայ իր ճանապարհորդ հօտին, որպէս գլուխ եւ հովիւ, զայն արածէ ու առաջնորդէ երանութեան՝ աստուածապարգեւ ամբիժ եւ փրկական աւետարանին վարդապետութեամբ:

Եւ հոս՝ հակառակներն հակառակներով կերտելու եւ կործանելու ծրագիրներով՝ Աստուած հրաշալիքներ կը գործէ. հրաշալիքներ՝ որոնց առջեւ հրեան կը գայթակղի, հեծանոսը կը յիմարի, բայց մենք փրկեալներս կ'երկրպագենք եւ կը դաւանինք թէ այդ ամէնը գործողը՝ Քրիստոս՝ Աստուծոյ զօրութիւնն եւ Աստուծոյ իմաստութիւնն է:

Պատմական օր մը, Հրէաստանի սահմաններէն հեծանոս գողոզ Հռոմի վրայ կը դիմէ անգէն ու աղքատիկ ձկնորսը, Պետրոս, հաւածական Հերովդէսէն. ու իր վարդապետէն սորված յաղթանակի ծրագիրը, ինքն ալ կը խաչուի նոր Գողգոթայի մը վրայ - Վատիկանեան լեռը - ու կը յառնէ անմահ իր յաջորդներուն մէջ, եւ ահա կը կործանին իր շունչով մեհեան եւ բազին, դիք եւ դրօշեալներ, տիեզերակալ կայսրութիւն, եւ ինք կ'իշխէ նոր Օրէնքի պատգամ, կը բազմի ԳԱՀԵՐԷՅ ՍԻՐՈՅ՝ նոր եղբայրութեան որ տիեզերական համատարած Քրիստոնէութիւնն է:

Եւ ահա իր բերնէն, դարձեալ տիեզերքին նոյն աչքէն, Քրիստոսի հոգւով եւ սիրով. ահա փրկութեան նոր պատգամը ուղղուած քրիստոնէութեան եւ ամբողջ տառապող մարդկութեան. պատգամ՝ վերիշելու Աստուծոյն արեան եւ յաղթանակին մեծ եւ փրկականութեան. պատգամ՝ վերանորոգելու այն վարդապետութեամբ զոր երկնքէն բերաւ ընդ գործը, պատգամ՝ վերանորոգելու այն վարդապետութեամբ զոր երկնքէն բերաւ եւ սորվեցուց մարդուն ինք՝ սիրոյ համար մեռեալ եւ յարուցեալ Աստուծոյ:

Ահա սրբազան տարին, քարոզուած, հռչակուած Պիոս ԺԱ Ս. Քահանայապետի տիեզերական պատգամով. սրբազան 1900 ամեակ

Քրիստոսի փրկագործ խաչորոշեան եւ մահոշան

Քրիստոսի հրաշափառ յարութեան

Քրիստոսի տիեզերական Եկեղեցոյն հիմնադրութեան

Երբեակ գրաւականներ յոյսի, փրկութեան եւ անմահութեան ամբողջ տառապող մարդկութեան:

Առանց երկրպագելու այդ խաչուած Աստուծոյն, առանց հաւատալու անոր մահուան փրկագործ զօրութեան, առանց հրճուելու անոր յարութեամբ, առանց խառնուելու ունի փրկագործ զօրութեան, առանց հրճուելու անոր տիեզերական եկեղեցին, եւ անոր ծոցէն այդ հօտին մէջ՝ որ է Քրիստոսի սուրբ եւ տիեզերական եկեղեցին, եւ անոր ծոցէն մեռելու թողութեան եւ շնորհքի գանձեր Ս. Խորհուրդներու միջոցով, թշուառ է հոգին, եւ ի զուր թափուած աստուծոյն արիւնը, ի զուր յոյսը յարութեան եւ փրկութեան տապանը՝ Քրիստոսի կերտած Ս. Եկեղեցին:

Դարեր ու դարեր մահուան երկունքի մէջ տագնապեցաւ մարդկութիւնը, դարեր ու դարեր՝ վերիշեց նախկին երանութեան մը շրջանը զոր մեղքով կորուսած էր, եւ նուաղեցաւ անհուն տենչով Ոսկի դարուն:

Հազար ու բիւր մարդագոհներ կատարուեցան, ծուխ եւ ճենճեր մինչեւ ամպերն բոլոր աշխարհի մէջ, ծովեր ու գետեր արիւնեցան, ծուխ եւ ճենճեր մինչեւ ամպերն հասան. սպառեցան Լիբանանի անտառներն ու խոնկերն, եւ Արաբիոյ կնդրուկն ու հասան. սպառեցան Լիբանանի անտառներն ու խոնկերն, եւ Արաբիոյ կնդրուկն ու հասան. սպառեցան Լիբանանի անտառներն ու խոնկերն, եւ Արաբիոյ կնդրուկն ու հասան. սպառեցան Լիբանանի անտառներն ու խոնկերն, եւ Արաբիոյ կնդրուկն ու հասան:

Ամէնքի գաղափարապաշտ զաւակը համօրէն մարդկութեան մոլորանքն անձնաւորած կը տենչար ու կ'երազէր՝ Աստուածութեան էջքը մարդկութեան մէջ հշմարտուած կը տենչար ու կ'երազէր՝ Աստուած ցոյց տուաւ որ ամենագութ ալ էր, տեսաւ թէ անոր համարն ցուցնելու. Հռոմի Սիբիլաները անոր ոտնածայր կը լսէին արեւելքէն՝ իրենց հեծանոս կայսրներու յաղթանակի փառքերուն մէջ պարուրուած:

Երբեք հեծանոս կայսրներու յաղթանակի փառքերուն մէջ պարուրուած էր երկնքի առջեւ, Մարդկութեան ցաւը իր չարիքներուն չափ անագին՝ ծովացած էր երկնքի առջեւ, ու լալագին՝ փրկութիւն կամ նոր արարչութիւն կ'աղերսէր:

Ամենակարող եւ ամենաբարին Աստուած ցոյց տուաւ որ ամենագութ ալ էր, տեսաւ թէ անոր համարն ցուցնելու. Հռոմի Սիբիլաները անոր ոտնածայր կը լսէին արեւելքէն՝ իրենց հեծանոս կայսրներու յաղթանակի փառքերուն մէջ պարուրուած: Ամենակարող եւ ամենաբարին Աստուած ցոյց տուաւ որ ամենագութ ալ էր, տեսաւ թէ անոր համարն ցուցնելու. Հռոմի Սիբիլաները անոր ոտնածայր կը լսէին արեւելքէն՝ իրենց հեծանոս կայսրներու յաղթանակի փառքերուն մէջ պարուրուած: Ամենակարող եւ ամենաբարին Աստուած ցոյց տուաւ որ ամենագութ ալ էր, տեսաւ թէ անոր համարն ցուցնելու. Հռոմի Սիբիլաները անոր ոտնածայր կը լսէին արեւելքէն՝ իրենց հեծանոս կայսրներու յաղթանակի փառքերուն մէջ պարուրուած:

Տնանելին դարեր անցան այն օրէն՝ երբ Գողգոթայի կատարին՝ Սինայէն աւելի որոտալից եւ սարսափելի՝ արիւնի ովկեանի մը մէջ մահացաւ Աստուածը մարդացեալ: Տիեզերական փրկութեան զոհն էր ան՝ որ խաչին վրայ սպառեցաւ:

Աստուծոյ մահը՝ փոխանակ կենդանութեան մահացած մարդուն:

Աստուծոյ կեանքը՝ փոխանակ ստորոտէն սկսաւ առատօրէն հոսիլ Աստուծոյ արիւնը եւ անցաւ լեռներ ու ծովեր եւ ողողեց ազգեր ու ժողովուրդներ, ծախանջելով անոնց փրկութեան արեգակը, յարութեան յոյսի եւ երանական հայրենիքի

